

*Obavijest***Pedeseta godišnja opća skupština ATA-e**

Od 30. studenog do 4. prosinca 2004. u Rimu je održana 50. godišnja opća skupština Atlantic Treaty Association (ATA). Domaćini su bili Atlantsko vijeće Italije, grad Rim i Republika Italija, jedna od članica osnivača ATA-e prije 50 godina. Događanja su započela sastankom u Senatu Republike Italije, a trajala su tri dana unutar kojih su svoje govore održali brojni predsjednici država, vlada ili pojedinih ministarstava, a predavanja dužnosnici NATO-a i stručnjaci za pitanja međunarodne sigurnosti.

Uvodni govor održao je predsjednik Atlantskog vijeća Republike Italije ambasador Emilio Colombo, koji je istaknuo važnost uloge Italije u Atlantskom vijeću i prenio poruku talijanskog predsjednika Ciampia u kojoj se naglašava važnost prisustva NATO-a u Europi u postizanju mira i otklanjanju prijetnja koje ugrožavaju demokratske vrijednosti. Govor je održao i ambasador Robert Hunter, predsjednik ATA-e koji je iznio ideju potpore NATO-a i ATA-e na područjima kao što su Balkan, Afganistan, Irak i Mediteran. Pomoć bi se očitovala u edukaciji mladih građana koji čine budućnost tih regija. Ambasador Hunter, kao i američki ambasador Mel Sembler, naglasili su potrebu suradnje i dijaloga između Amerike i Europe, umjesto dosadašnjih poteškoća i neslaganja. Počasni predsjednik Zastupničkog doma Republike Italije Pierferdinando Cassini istaknuo je da ATA povezuje članice u obitelj istih vrijednosti i ciljeva. Talijanski ministar obrane Antonio Martino smatra da se svijet odmaknuo od globalnog rata prema globalnim prijetnjama i terorizmu. Također smatra da bi vojne snage članica trebale postati "simbolima mira i sigurnosti" u zemljama kao što su Afganistan, Bosna i Hercegovina i Makedonija, sudjelujući u procesu mirovne stabilizacije. NATO general James Jones u svom izlaganju je ustvrdio da je NATO relevantan i sada u 21. stoljeću isto kao što je bio u 20. stoljeću, te da ga karakterizira brzina, preciznost i multietničnost. Posebno je bilo važno i zanimljivo izlaganje glavnog tajnika NATO-a Jaapa de Hoop Scheffera koji je istaknuo važnost nadgledanja situacije u tada uzavreloj Ukrajini, državi u kojoj NATO želi imati strateškog saveznika. Razvitak demokracije, očuvanje teritorijalnog integriteta Ukrajine i mirovno rješenje tadašnjeg izbornog spora u interesu je NATO-a, zaključio je glavni tajnik.

Posebni panel prvog dana na 50. godišnjoj općoj skupštini ATA-e bio je posvećen stanju i odnosima na Jugoistoku Europe. Rasprava je bila usmjerena na tri zemlje regije, potpisnice Jadranske povelje. Predstavnici regije bila su tri predsjednika država, predsjednik Republike Albanije Alfred Moisiu, Republike Makedonije Branko Crvenkovski i predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić. Kroz svoje prisustvo Skupštini, predsjednici su izrazili za-

dovoljstvo s ulogom NATO-a u postizanju konsenzusa, multietničkoj suradnji i sigurnosti u regiji. Posebno je bio zanimljiv govor predsjednika Stjepana Mesića koji je istaknuo važnost euroatlantske ideje za sigurnost Europe. Ministar vanjskih poslova Bugarske Solomon Passy podržao je kandidaturu Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore za članstvo u NATO-u. Talijanski ministar vanjskih poslova Gianfranco Fini istaknuo je važnost uloge NATO-a na Balkanu u procesu društvene i mirovne stabilizacije.

Drugi dan održana je plenarna sjednica, a glavne teme bile su političke, vojne i ekonomske prirode. Pierre Lellouche, predsjednik Parlamentarne skupštine NATO-a istaknuo je ulogu NATO saveza u osiguravanju mira i stabilnosti u euroatlantskom području, kao i održavanje tog mira. U tom procesu važne su političke, vojne i ekonomske akcije, kao i suradnja vladinih i nevladinih organizacija na planu stvaranja javnog mišljenja. Izlaganje je zaključio konstatacijom da su ATA i NATO ambasadori demokracije, a da im prioriteta moraju biti razrješenja situacija na Balkanu, Kavkazu i u Centralnoj Aziji, kao i jačanje odnosa između arapskoga, europskog i američkog svijeta. General Milan Zarić, izaslanik Ministarstva obrane Srbije i Crne Gore, iskazao je mišljenje da usprkos pozitivnom pomaku u regionalnoj stabilizaciji, na Balkanu još uvijek postoje velike prijetnje religijske i etničke netolerancije. Istaknuo je i potrebu reforme sigurnosnih sustava država bivše Jugoslavije. Daniele Riggio, iz NATO-ovog ureda za informiranje, skrenuo je pozornost na Središnju Aziju i nužnost djelovanja NATO-a u osiguravanju dugoročne stabilnosti, posebno u Afganistanu. Stanislav Tkachenko, prorektor Sveučilišta u St. Petersburgu kao važan aspekt u građenju nacije istaknuo je prihvaćanje međunarodne pomoći, a Daniel Nelson, dekan Fakulteta u New Havenu govorio je tome da je stabilizacija dugotrajan proces i da bi države koje su netom izašle iz sukoba trebale biti prioritet atlantske zajednice. Talijanski ministar međunarodnih odnosa Enrico LaLoggia je u svom govoru istaknuo da je povećanje sigurnosti izazov kako za NATO, tako i za države koje su blizu ulaska u ovu organizaciju. Prema njegovom mišljenju, članice i zemlje koje to trebaju postati moraju zajedno graditi sigurnost utemeljenu na principima djelovanja NATO-a i Partnerstva za mir. Adm. sir Mark Stanhope iz NATO-a, govorio je o tome da je NATO sve više fleksibilan, učinkovitiji i u potpunosti sposoban za velike misije.

Treći dan na plenarnoj sjednici admiral Ferdinando Sanfelice di Monteforte govorio je o važnosti doprinosa mediteranske kulture stabilnosti Mediterana, koji predstavlja ključnu regiju euroatlantske sigurnosti. Smatra da je za stabilnost u regijama poput Bliskog istoka i Južne Afrike potrebna suradnja, te da su akcije NATO-a i EU u svrhu sigurnosti komplementarne, a ne kontradiktorne i u svrhu natjecanja. Dr. Anja Dalgaard-Nielsen s danskog Instituta za međunarodne studije smatra da unatoč učinkovitim NATO-vim akcijama, EU može bolje pružiti sigurnost europskim zemljama. Dr. Laure Borgomano-Loup je govorila o ulozi kulture kao vrlo važnom čimbeniku u oblikovanju sigurnosti, zbog njezinog utjecaja na strategiju vlade i stavove građana. Kultura je, prema njezinom mišljenju, i prevencija potencijalnih

kriza. Dr. Yasemin Tanskin, istaknuo je iz novinarske perspektive važnost interkulturalnog dijaloga, upoznavanje drugih kultura na temeljima razumijevanja. Naglasio je i važnost upoznavanja kulture politike, ne samo na stručnoj razini, nego i kroz civilno društvo. U tome važnu ulogu daje organizacijama, poput ATA-e, i smatra da je njihova uloga u tom procesu nezaobilazna. Plenarnu sjednicu zatvorio je dr. Jean Fournet, pomoćnik glavnog tajnika za javnu diplomaciju NATO-a. U svojoj prezentaciji dao je pregled raznih čimbenika i osoba uključenih u građenje NATO-ve važne uloge u svijetu. Zaključio je da su za javno razumijevanje i potporu NATO-u važne publikacije, dijalog i uključenost medija u aktivnosti.

Na 50. godišnjoj općoj skupštini ATA-e, Atlantsko vijeće Hrvatske su predstavljali prof. dr. sc. Radovan Vukadinović, predsjednik i prof. dr. sc. Siniša Tatalović, potpredsjednik. Prof. dr. sc. Radovan Vukadinović je na skupštini govorio o aktivnostima Atlantskog vijeća Hrvatske i posebno istaknuo Međunarodnu znanstvenu ljetnu školu na otoku Šipanu i Međunarodnu konferenciju za mlade atlantiste koja je potkraj 2004. godine održana u Zagrebu. Vodstvo ATA-e pohvalilo je rad Atlantskog vijeća Hrvatske i podržalo realizaciju najavljenih aktivnosti u 2005. godini.

Siniša Tatalović